

PSYCHOPATOLOGIE

Historie psychiatrie

STAROVĚK

Duševní poruchy chápány jako posedlost zlými duchy, úzdrava: metody šamanů – rituály spojené s obřadními tanci, zpěvem kouzelných písní, recitováním zaříkávacích formulí, ... (démonologická koncepce přítomna u některých indiánských kmenů v Latinské Americe).

7. st. př. n. l. – zmínky o duševních poruchách z Indie, mozek označen za sídlo duše.

Starověké Řecko – asklepiony – chrámy boha Asklepie, součást lázeňských míst uprostřed přírody (nejznámější Delfy), psychicky nemocní zde uléhali na lůžka a bylo na ně působeno různými prostředky. Hippokrates, Platon, Galenos.

EVROPSKÝ STŘEDOVĚK

Doba temna, duševní choroby opět démonizovány, duševně nemocní posedlí d'ábli, značný vliv církve, rozšířeny čarodějnické procesy a upalování

1487 Sprener, Kraemer **Kladivo na čarodějnice** – příručka pro invizitory sloužící k vyhánění d'ábli z nemocných

zdravotní a sociální záležitosti spadali do kompetence církve, u některých klášterů osady bláznů (druhý názor: duševně nemocní jsou božími dětmi)

věže a lodě bláznů – očista měst od duševně nemocných

HUMANISMUS, RENESANCE

16. století **Theoprastus Bombastus Paracelsus** – příčina duševních nemocí tkví ve změně chemické skladby lidského organismu, první výrazný odpůrce Kladiva na čarodějnice

Erasmus Rotterdamský – Chvála bláznovství

René Descartes – mozek chápal jako nervové ústředí, může způsobovat duševní poruchu

Snaha očistit města pokračuje, duševně nemocní jsou vykazováni z měst či zavíráni do odlehlých domů, často podobných věznicím, zavírání do cel, přikování ke zdi...

PHILIPPE PINEL (1745-1862)

18. století – vzniká psychiatrie jako lékařský obor

Francouzský lékař **Philippe Pinel**, z odporných ústavů v Paříži (muži Bicetre, ženy Salpetriere), propustil několik desítek lidí a věnoval jim psychiatrickou péči (1792, 1795) „...Pinel nahradil řetězy pedagogickým režimem...“, zárodky psychodramatu jako zaměstnání.

Duševní nemoc chápal jako formu sociálního odcizení, rozeznával vnitřní a vnější příčiny.

Následovník **Jean Etien Esquirol**.

VÝVOJ PSYCHIATRIE NA ÚZEMÍ ČR

1234 první písemná zmínka o psychiatrické péči na našem území – vyhrazení místnosti pro duševně choré v klášteře sv. Františka v Praze

1755 – Marie Terezie ruší zákon o čarodějnictví

1782 – byla upálena poslední duševně chorá jako čarodějnice ve Velkých Losinách

1790 – první ústav pro duševně nemocné v Praze v prostorách dnešní Všeobecné nemocnice, kapacita 60 lůžek
další ústav v roce 1822 a v roce 1844 (postavena první budova areálu psychiatrické léčebny Bohnice)

Jan Theobald Held (1770 – 1851) – první český psychiatr, osvícenský racionalista, chápal psychogenní a sociální vliv na vznik duševních chorob

VÝVOJ V BRNĚ

zmínka z roku 1770 – duševně nemocní zavření v zamřížovaných klecích byli ukazováni na náměstích
klášterní špitály financované církví

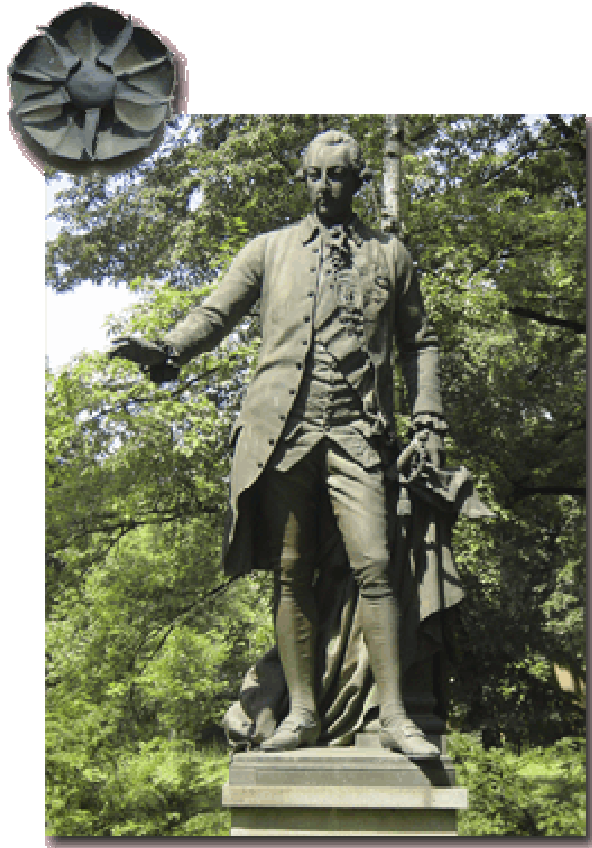
1748 – byla vyhrazena 4 lůžka pro psychiatrické pacienty v nemocnici u milosrdných bratří

1786 – první samostatné psychiatrické oddělení v nově otvírané nemocnici u Svaté Anny

1863 – Moravský zemský ústav pro choromyslné v Černovicích, kapacita 350 lůžek, na svou dobu moderní ústav se stal vzorem pro budování dalších podobných zařízení v Rakousku-Uhersku
v průběhu dalších let prošel ústav různými vývojovými etapami odpovídajícími vývoji psychiatrického léčení v Evropě, původně koridované stavby se začaly doplňovat pavilony, jejichž kapacita se postupně zvyšovala až na 1300, aby se ustálila na současných 830 lůžkách

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA ČERNOVICE

- Psychiatrická léčebna v Brně je odborným léčebným ústavem. Je řízena Ministerstvem zdravotnictví, které je jejím zřizovatelem. Finanční prostředky pro svoji činnost získává z úhrad za poskytnutou zdravotní péči od zdravotních pojišťoven, zřizovatele, Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Magistrátu města Brna, občanů a právnických osob, z jiných příspěvků, darů a vlastní činnosti.
- Podle závazného opatření Ministerstva zdravotnictví o stanovení spádových území psychiatrických léčeben poskytuje léčebna:
- komplexní psychiatrickou lůžkovou péči obyvatelstvu spádového území
- lůžkovou psychiatrickou péči dospělým nemocným se všemi druhy psychických poruch
- ústavní ochrannou léčbu sexuologickou, psychiatrickou, protitoxikomanickou a protialkoholní včetně kombinovaných druhů
- ambulantní péči v oborech psychiatrie, neurologie, interna, psychoterapie, AT
- konziliární služby v oborech dermatovenerologie, chirurgie, gynekologie, TRN, ORL, oftalmologie, sexuologie, ortopedie a pedopsychiatrie

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA ČERNOVICE

Léčebna má v současnosti kapacitu 830 hospitalizovaných pacientů o které se stará zhruba 650 pracovníků.
Léčebna zahrnuje 29 oddělení (1 detašované pracoviště ve Slavkově)

PSYCHIATRICKÁ REVOLUCE

Tři zřejmé body:

1. Renesanční výklad šílenství v protikladu ke koncepci posedlosti d'áblem.
2. Čas zrození azylů a prvních léčeben v 18. století pod Pinelovým vlivem.
3. Vznik psychoanalýzy – duševní choroba nazírána jako patologický výsledek vnitřních konfliktů individua, které mohou zrcadlit i sociální patologii.
4. ? Vznik hnutí mentální hygieny, pozitivní psychologie, jak si uchovat duševní zdraví.
5. ? Nástup psychofarmakologie po 2. světové válce.
6. ? Zavedení skupinové práce a její vliv na duševní zdraví

